

IV

(Pranešimai)

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

TARYBA

Tarybos išvados dėl mokyklų raidos ir aukštos kokybės mokymo

(2017/C 421/03)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

PRIMINDAMA politinį šio klausimo kontekstą, išdėstytą šių išvadų priede,

PRIPAŽINDAMA, KAD:

1. užtikrinti aukštos kokybės, įtraukų ir lygiateisį mokyklinį ugdymą visiems besimokantiems yra vienas iš svarbiausių prioritetų, kuris turi įtakos Europos Sąjungos socialinei pažangai ir tvariam ekonomikos augimui ateityje. Švietimo vaidmuo jaunimo perspektyvoms ir galimybėms gyvenime yra labai didelis, be to, švietimas suteikia pagrindą besimokančiųjų saviraiškai pilietiniame bei socialiniame gyvenime, darbo rinkoje ir asmeniniame gyvenime;
2. svarbu, kad asmenys nuolat mokytųsi visą gyvenimą – kad būtų pajėgūs susidoroti su sparčiai kintančio pasaulio iššūkiais. Mokyklos, padedamos platesnės visuomenės, gali atlikti itin svarbų vaidmenį padedant asmenims išsiugdyti plataus spektro bendruosius gebėjimus ⁽¹⁾, priimti atsakomybę už mokymąsi visą gyvenimą bei savo karjerą ir tapti aktyviais bei atsakingais piliečiais,

SUVOKDAMA:

3. būtinybę mokymui, mokymuisi ir mokyklinio ugdymo sistemų valdymui taikyti šiuolaikiškus požiūrius, grindžiamus mokymosi mokslų pažanga ir padedančius mokykloms reaguoti į kintančius besimokančiųjų, visuomenės ir darbo rinkos poreikius, susijusius su švietimu, taip pat požiūrius, grindžiamus skaitmeninių ir technologinių pokyčių nulemta pažanga;
4. iššūkius, kylančius siekiant 2020 m. tikslo sumažinti moksleivių, kurių skaitymo gebėjimai ir matematinio raštingumo bei gamtamokslinio raštingumo pasiekimai yra prasti, skaičių ⁽²⁾ – tam reikalingos didžiulės politinės pastangos siekiant padidinti mokyklų pajėgumus padėti visiems besimokantiems, įskaitant specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius asmenis ir palankių sąlygų neturinčius besimokančiuosius;
5. tai, kad nepaisant per pastarąjį dešimtmetį padarytos nemažos pažangos, reikalingos nuolatinės pastangos, kad būtų pasiektas strategijos „Europa 2020“ pagrindinis tikslas – sumažinti mokyklos nebaigusiu asmenų skaičių ⁽³⁾;
6. būtinybę viso mokyklinio ugdymo metu skatinti lygiateisiškumą, lygybę ir įtraukumą, nes socialinė ir ekonominė padėtis vis dar labai lemia moksleivių mokymosi rezultatus;
7. būtinybę investuoti į mokytojus ir mokyklų vadovus, nes jie daro labai didelę įtaką moksleivių rezultatams, ir būtinybę padėti jiems imtis atsakomybės ir pasiekti geresnę profesinio savarankiškumo ir atskaitomybės pusiausvyrą;

⁽¹⁾ 2006 m. Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų bendrieji gebėjimai apibūdinami kaip žinių, įgūdžių ir požiūrių visuma.

⁽²⁾ Ne vėliau kaip 2020 m. 15-mečių, kurių skaitymo gebėjimai ir matematinio bei gamtamokslinio raštingumo pasiekimai yra prasti, procentinė dalis turėtų būti mažesnė nei 15 %.

⁽³⁾ Ne vėliau kaip 2020 m. švietimo ir mokymo įstaigų nebaigusiu asmenų dalis turėtų būti mažesnė nei 10 %.

8. mokyklinio ugdymo sistemų tinkamo valdymo svarbą ir mokyklų savarankiškumo bei atskaitomybės pusiausvyrą kaip itin svarbų veiksnį gerinant kokybę, didinant lygiateisiškumą ir efektyvumą švietimo srityje;
9. ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros svarbą – šiame etape padedamas pagrindas geresniems rezultatams visuose būsimuose išsilavinimo lygmenyse ir dalyvavimui mokymosi visą gyvenimą procese, taip pat tai, kad svarbu skatinti visų vaikų mokymąsi, jų gerovę ir ugdymą,

PABRĖŽIA, KAD:

10. Europoje įvairovė yra mokyklinio ugdymo skiriamasis požymis: valstybės narės yra visiškai atsakingos už savo švietimo sistemų organizavimą ir plėtojamą, todėl sprendimai, kuriais siekiama susidoroti su bendrais iššūkiais ir įgyvendinti tikslines reformas, gali skirtis priklausomai nuo nacionalinio, regioninio ir vietos konteksto;
11. Europos lygmens bendradarbiavimu mokyklinio ugdymo srityje, visų pirma per programą „Erasmus+“, sukuriama didelė ES pridėtinė vertė ir galima atlikti svarbų vaidmenį užtikrinant kokybišką švietimą, plėtojant glaudesnius Europos jaunimo ryšius, puoselėjant bendrą europinę tapatybę ir remiant politikines reformas švietimo srityje,

PALANKIAI VERTINA Komisijos komunikatą dėl mokyklų raidos ir aukštos kokybės mokymo gerai gyvenimo pradžia⁽¹⁾, kuriame nurodytos trys sritys, kuriose reikia imtis veiksmų ir kuriose Europos lygmens parama gali būti naudinga,

atitinkamai PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ, deramai atsižvelgiant į subsidiarumo principą ir į nacionalines aplinkybes, sutelkti dėmesį į toliau nurodytas prioritėtines veiksmų sritis:

12. užtikrinti aukštos kokybės ir įtraukų švietimą⁽²⁾ ir prisidėti prie visų besimokančiųjų talento ir potencialo ugdymo:
  - a) padedant mokykloms taikyti visos mokyklos lygmens požiūrį į mokymo ir mokymosi plėtojamą, kad būtų propaguojama įtrauklesnė, patrauklesnė ir labiau palaikanti mokyklos kultūra, daugiausiai dėmesio skiriant visos mokyklos bendruomenės gerovei ir visiškai netoleruojant patyčių, smurto ir diskriminacijos bet kokių pagrindu;
  - b) imantis veiksmų siekiant užtikrinti tvirtų dalyko žinių įgijimą, taip pat ugdyti visapusiškus bendruosius gebėjimus, visų pirma socialinius ir pilietinius gebėjimus, taip pat propaguojant bendras vertybes⁽³⁾;
  - c) palaikant besimokančiųjų motyvaciją, ugdant jų mokėjimo mokytis kompetenciją bei atsakomybę už mokymąsi ir remiant besimokančiųjų nuomonių raišką, demokratinį dialogą ir dalyvavimą mokyklos gyvenime;
  - d) praturtinant mokymosi patirtį, kartu remiant efektyvų skaitmeninių technologijų naudojimą ir skatinant veiklą, kuria mokymasis susiejamas su tikroviška gyvenimo patirtimi, pavyzdžiui, per projektus ir problemomis grindžiamą mokymąsi, patirtį darbo vietoje ar dalyvavimą vietos bendruomenės veikloje;
  - e) investuojant į laiku ir tikslingai teikiamą paramą besimokantiems, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, ir palankių sąlygų neturintiems ir konkrečios rizikos grupėje esantiems besimokantiems, pasitelkiant įvairiapuses priemones, be kita ko, sudarant geresnes galimybes patekti į įtraukią aplinką ir skiriant dėmesį perėjimui iš vienos ugdymo pakopos į kitą ir iš mokyklos į darbo rinką;
  - f) investuojant į aukštos kokybės ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros⁽⁴⁾ paslaugas, kurios turi būti prieinamos ir suteikiamos visiems vaikams,
13. įgalėti mokytojus ir mokyklų vadovus:
  - a) pereinant prie visapusiškos mokytojams skirtos politikos, kuri apimtų visus jų profesinės karjeros etapus ir kurią vykdant būtų pasinaudojama skaitmeninimu švietimo srityje;
  - b) suteikiant jų karjerai patrauklumo – užtikrinant geras darbo sąlygas ir didinant paramą, stiprinant grįžtamąjį ryšį bei teikiant daugiau gairių, visų pirma pradedantiems mokytojams ir mokyklų vadovams;
  - c) vykdant kokybišką pirminį mokytojų rengimą, kuriame ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas gerai parengtai darbo praktikai klasėse – tam dėmesį reikėtų skirti visų studijų metu, o atitinkamais atvejais padėtų parengti mentorai;

⁽¹⁾ Dok. 9842/17.

⁽²⁾ Kaip nurodyta Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių Vyriausybės atstovų išvadose dėl įtraukties įvairovėje siekiant visiems užtikrinti aukštos kokybės švietimą (2017 m. vasario mėn.).

⁽³⁾ Kaip nurodyta Deklaracijoje dėl pilietiškumo ir bendrų laisvės, tolerancijos ir nediskriminavimo vertybių skatinimo pasitelkiant švietimą.

⁽⁴⁾ Kaip nurodyta Tarybos išvadose „Ankstysis ugdymas ir priežiūra. Kaip padėti mūsų vaikams kuo geriau pasirengti ateičiai“ (2011 m. gegužės 19–20 d.).

- d) investuojant į jų tęstinį profesinį tobulėjimą ir augimą visais jų karjeros etapais ir stiprinant vadovavimą mokykloms;
- e) remiant mokytojų rengėjų ir mentorių pasirengimą bei profesinį tobulėjimą ir mokytojų rengimą bei mokymą praturtinant įvairesnėmis patirtimis;
- f) stiprinant mokytojų ir mokyklų vadovų tikslinį bendradarbiavimą, mokymosi tinklus, interneto bendruomenes bei novatorišką pedagoginę praktiką ir įtraukiant kitus susijusius suinteresuotuosius subjektus,

14. pereiti prie efektyvesnio, lygiateisiškesnio ir veiksmingesnio valdymo:

- a) nustatant tinkamą savarankiškumo ir atskaitomybės pusiausvyrą siekiant paremti nuolatinį tobulėjimą ir inovacijas mokyklų ir sistemų lygmenimis;
- b) toliau plėtojant kokybės užtikrinimo sistemas, įskaitant įsivertinimą ir kiekybinį bei kokybinį vertinimą atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes ir politiką, grindžiamas su suinteresuotaisiais subjektais išplėtotu ir vienodu visapusišku mokyklų raidos supratimu;
- c) remiant įrodymais pagrįstą politiką ir subalansuotai bei tinkamai naudojantis duomenimis, be kita ko, tarptautinių lyginamųjų tyrimų ir Švietimo ir mokymo stebėsenos biuletenio duomenimis;
- d) siekiant, kad mokykliniam ugdymui būtų skiriama pakankamai lėšų ir jos būtų veiksmingai naudojamos, ištekliais visais lygmenimis būtų naudojamosi tinkamiausiai ir prireikus inicijuojant struktūrines mokyklinio ugdymo reformas,

PRAŠO KOMISIJOS papildyti veiksmus, kurių imasi valstybės narės, ir remti jų bendradarbiavimą siekiant:

- 15. išplėsti mokyklų tarpusavio bendradarbiavimą, šiuo tikslu per programą „Erasmus+“ užtikrinant didesnes mokyklų partnersčių, iniciatyvos „eTwinning“ ir moksleivių, darbuotojų bei mokytojų rengėjų judumo galimybes, įskaitant pradedančiųjų bei būsimų mokytojų ir mokyklų vadovų praktinę patirtį užsienyje;
- 16. keičiantis geriausios praktikos pavyzdžiais ir per tarpusavio mokymąsi skatinti ugdyti visų jaunuolių plataus spektro bendruosius gebėjimus, įskaitant pagrindinius gebėjimus, skaitmeninius įgūdžius ir gebėjimus, būtinius asmens bei socialinei raidai ir aktyviam pilietiškumui;
- 17. gerinti mokyklų pasirengimą mokymuisi skaitmeniniame amžiuje, pavyzdžiui, skatinant mokytojų skaitmeninių įgūdžių įsivertinimą ir šių įgūdžių ugdymą naudojantis Skaitmeninių įgūdžių programa, nagrinėjant mokykloms skirtos savanoriškos skaitmeninių gebėjimų įsivertinimo priemonės potencialą ir toliau formuojant ES interneto bendruomenes ir išteklius;
- 18. skatinti švietimą gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, (menų) ir matematikos srityse propaguojant geriausią praktiką, stiprinant mokyklų bendradarbiavimą su aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir verslo sektoriais ES lygmeniu ir efektyviai šalinant lyčių nelygybę bei stereotipus;
- 19. stiprinti tarpusavio mokymosi ir tarpusavio konsultavimo veiklą ir keitimąsi patirtimi bei geriausios praktikos pavyzdžiais, visų pirma ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros, kokybės užtikrinimo, mokytojų ir mokyklų vadovų karjeros bei profesinio tobulėjimo ir įtraukaus švietimo klausimais;
- 20. švietimo srityje skatinti ir remti įtraukumą, be kita ko, moksleivių iš skirtingų kalbinių ir kultūrinių aplinkų mokyme taikant eksperimentines politikos priemones, ir stiprinti valstybių narių ir Europos specialiojo ugdymo plėtros agentūros, taip pat kitų susijusių agentūrų ir tarptautinių organizacijų bendradarbiavimą;
- 21. skatinti ir remti mokslinius tyrimus švietimo srityje ir skleisti šių tyrimų rezultatus, taip pat toliau plėtoti sinergiją su EBPO koordinuojant veiksmus su valstybėmis narėmis, kad būtų parengti bendri mokyklinio ugdymo lyginamieji duomenys ir ataskaitos, be kita ko, tinklui „Eurydice“ ir EBPO veiksmingiau kartu renkant duomenis;
- 22. padėti valstybėms narėms, kurios savanoriškai prašo pagalbos, parengti ir įgyvendinti svarbiausias mokyklinio ugdymo reformas, tuo tikslu nustatant paklausa grindžiamą techninės paramos tvarką ir deramai atsižvelgiant į subsidiarumo principą. Paramą galėtų teikti Komisijos tarnybos, įskaitant Paramos struktūrinėms reformoms tarnybą, taip pat būtų galima naudotis finansavimo iš ES priemonėmis, tokiomis kaip Europos struktūriniai ir investicijų fondai ir „Erasmus+“,

TAIP PAT PABRĖŽIA, KAD SVARBU,

23. kad Komisija rengdama savo pasiūlymus dėl būsimos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos ir Sąjungos švietimo ir mokymo programos laikotarpiu po 2020 m. visapusiškai atsižvelgtų į šias išvadas.
-

PRIEDAS

Politinis kontekstas

1. Tarybos išvados „Parengti jaunimą XXI amžiui. Europos bendradarbiavimo mokyklų klausimais darbotvarkė“ (2008 m. lapkričio 21 d.).
  2. Komisijos komunikatas Tarybai ir Europos Parlamentui „Gebėjimų ugdymas XXI amžiuje: Europos bendradarbiavimo mokyklų klausimais darbotvarkė“ (2008 m. liepos 3 d.).
  3. Tarybos išvados dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos („ET 2020“) (2009 m. gegužės 12 d.).
  4. Tarybos išvados „Ankstyvasis ugdymas ir priežiūra. Kaip padėti mūsų vaikams kuo geriau pasirengti ateičiai“ (2011 m. gegužės 19–20 d.).
  5. Tarybos išvados dėl veiksmingo mokytojų rengimo (2014 m. gegužės 20 d.).
  6. Tarybos išvados dėl veiksmingos lyderystės švietimo srityje (2013 m. lapkričio 25–26 d.).
  7. Deklaracija dėl pilietiškumo ir bendrų laisvės, tolerancijos ir nediskriminavimo vertybių skatinimo pasitelkiant švietimą (2015 m. kovo 17 d., Paryžius).
  8. Tarybos išvados dėl ikimokyklinio ugdymo ir pradinio ugdymo vaidmens skatinant kūrybingumą, novatoriškumą ir skaitmeninę kompetenciją (2015 m. gegužės 18–19 d.).
  9. 2015 m. Tarybos ir Komisijos Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos („ET 2020“) įgyvendinimo bendra ataskaita. Nauji Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje prioritetai (2015 m. lapkričio 23–24 d.).
  10. Tarybos išvados dėl mokyklos nebaigusių asmenų skaičiaus mažinimo ir sėkmingo mokymosi mokykloje skatinimo (2015 m. lapkričio 23–24 d.).
  11. Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių Vyriausybės atstovų rezoliucija dėl socialinio bei ekonominio vystymosi ir įtraukumo skatinimo ES pasitelkiant švietimą: švietimo ir mokymo indėlis į 2016 m. Europos semestrą (2016 m. vasario 24 d.).
  12. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Nauja Europos įgūdžių darbotvarkė. Drauge dirbant didinti žmogiškąjį kapitalą, įsidarbinimo galimybes ir konkurencingumą“ (2016 m. birželio 10 d.).
  13. 2016 m. Švietimo ir mokymo stebėsenos biuletenis (2016 m. lapkričio 7 d.).
  14. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Švietimo tobulinimas ir modernizavimas“ (2016 m. gruodžio 7 d.).
  15. Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių Vyriausybės atstovų išvados dėl įtraukties įvairovėje siekiant visiems užtikrinti aukštos kokybės švietimą (2017 m. vasario 17 d.).
  16. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Mokyklų raida ir aukštos kokybės mokymas gerai gyvenimo pradžiai“ (2017 m. gegužės 30 d.).
-